

KAG-1104 Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April / May – 2013

C.C. - 403 : Sanskrit : Paper : III

(Core Comp.)

(१) पञ्चतन्त्रे मित्रभेदम् (२) व्याकरणम् ।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) गभे ते भे गद्यभंडोनुं भाषांतर करो :

९

(१) अथ प्रसवानन्तरं प्राणयात्रार्थं गतायाष्टिद्विभ्याः समुद्रो वेलाव्याजेनाण्डान्यपजहार । अथायाता सा टिट्टिभि प्रसवस्थानं शून्यमलोक्य प्रलपन्ती टिट्टिभमूचे— “भो मूर्ख ! कथितमासीन्मया ते यत्समुद्रवेलयाऽण्डानां विनाशो भविष्यति, तद् दूरतरं व्रजावः । परं मूढतपाहङ्कारमाश्रित्य मम वचनं न करोषि ।

(२) अस्ति कस्मिंश्चिज्जलाशये कम्बुग्रीवो नाम कच्छपः । तस्य च सङ्कट-विकटनाम्री मित्रे हंसजातीये परमस्नेहकाटिमाश्रिते । तौ च हंसौ नित्यमेव सरस्तीरमासाद्य तेन सहानेक देवर्षिमहर्षीणां कथाः कृत्वास्तमनवेलायां स्वनीड-संश्रयं कुरुतः । अथगच्छता कालेनाना वृष्टिवशात्सरः शनैः शनैः शोषम-गमत् ।

(३) अस्ति कस्मिंश्चिद्वनोदेशे शमीवृक्षः । तस्य लम्बमानशाखायां कृतावासावरण्यचटरकदम्पती प्रतिवसतः स्म । अथ कदाचित्तयोः सुखसंस्थयो ऐमन्तमेघो मन्दं मन्दं वर्षितुमारब्धः । अतोऽन्तरे कश्चिच्छाखामृगो वातासारसमाहतः प्रोदधुषितशरीरो दन्तवीणां वादयन् वेपमानस्तस्याः शम्या मूलमासाद्योपविष्टः ।

(બ) ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો :

૫

(૧) તૃણૈરાવેષ્ટયતે રજ્જર્યયા નાગોઽપિ બદ્ધતે ।

(૨) લોકે બુદ્ધિમતાં બુદ્ધેસ્તરમાતાં વિનિયોજયેત્ ।

(૩) આત્માર્થે પૃથિવીં ત્યજેત્ ।

(૪) ધર્મોઽપિ જાનાતિ નરસ્ય વૃત્તમ્ ।

૨ પ્રાણી કથાઓના ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે ચર્ચા કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪
અથવા

૨ મિત્રભેદમાંથી પ્રાપ્ત થતો બોધ - ચર્ચો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪

૩ ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : (૧૫૦ શબ્દોમાં) ૨૦

(૧) વિષ્ણુશર્માનું જીવન

(૨) મત્સ્યત્રય કથા ।

(૩) ઘટકા-કુજ્જર કથા ।

(૪) પંચતંત્રની શૈલી

૪ ગમે તે છ પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યોમાં લખો : ૧૨

(૧) વિષ્ણુ શર્માએ 'મિત્રભેદ' ગ્રંથની રચના શા માટે કરી ?

(૨) પંચતંત્રના અભ્યાસુને કોણ હરાવી શકતો નથી ?

(૩) ટિટોડા દમ્પતિ ક્યાં રહેતું હતું ?

(૪) કમ્બુગ્રીવ કાયબાના બે મિત્રો કોણ હતા ?

(૫) વિષ્ણુ ભગવાનને કેવી રીતે ટિટોડાના ઈંડા પાંછાં અપાવ્યાં ?

(૬) સૂરીમુખ અને વાંદરાની કથામાં લેખક કોની સાથે સંબંધ ન રાખવા જણાવે છે ?

(૭) પંચતંત્રની આગવી વિશેષતા દર્શાવો.

(૮) ધીરજ ક્યારે ત્યજવી જોઈએ નહીં ?

- (१) अस् धातुनुं आज्ञार्थ त्री.पु. अ.व.नुं रूप लपो.
 (a) अस्तु (b) सन्तु
 (c) असाम् (d) एधि
- (२) स्यात् रूप ओणभावो.
 (a) वि.प्र.पु.अ.व. (b) वि.त्री.पु.अ.व.
 (c) वि.बी.पु.द्वि.व. (d) वि.त्री.पु.अ.व.
- (३) ब्रुवन्तु रूप ओणभावो.
 (a) आ त्री.पु.अ.व. (b) आ.त्री.पु.द्वि.व.
 (c) आ.त्री.पु.अ.व. (d) आ.प्र.पु.अ.व.
- (४) ब्रुवीमहि रूप ओणभावो.
 (a) वि.प्र.पु.अ.व. (b) वि.प्र.पु.अ.व.
 (c) वि.प्र.पु.द्वि.व. (d) वि.त्री.पु.अ.व.
- (५) दा धातुनुं आज्ञार्थ त्री.पु.अ.व.नुं रूप लपो.
 (a) ददतु (b) दत्ताम्
 (c) दत्तम् (d) ददातु
- (६) दत्त्व रूप ओणभावो.
 (a) आ.प्र.पु.अ.व. (b) आ.बी.पु.अ.व.
 (c) आ.त्री.पु.अ.व. (d) आ.त्री.पु.अ.व.
- (७) चिनु रूप ओणभावो.
 (a) आ.बी.पु.अ.व. (b) आ.प्र.पु.अ.व.
 (c) आ.त्री.पु.अ.व. (d) आ.त्री.पु.अ.व.
- (८) चि धातुनुं आज्ञार्थ (आ.पठ) त्री.पु.अ.व.नुं रूप लपो.
 (a) चिन्वयी (b) चिन्वीथाः
 (c) चिन्वीत (d) चिन्वीरन्

(९) कृ धातुनुं आश्वार्थं प्र.पु.अ.व.नुं इप लप्।

(a) करोतु

(b) कुरु

(c) करवाम्

(d) करवाणि

(१०) कुर्वीथाः इप ओणभावाः।

(a) वि.भु.पु.अ.व.

(b) वि.त्री.पु.अ.व.

(c) वि.त्री.पु.अ.व.

(d) वि.प्र.पु.अ.व.